

Warszawa, dnia 14 listopada 2017 r.

Szanowny Pan
Przemysław Błaszczyk
Senator Rzeczypospolitej Polskiej
odpowiedzi@senat.gov.pl

Szanowny Panie Senatorze,

W odpowiedzi na Pana oświadczenie złożone na 47. posiedzeniu Senatu w dniu 28 września 2017 r., w pierwszej kolejności pragnę wskazać, iż na podstawie przedstawionego w sposób ogólny stanu faktycznego, brak jest możliwości udzielenia jednoznacznie twierdzącej bądź przeczącej odpowiedzi na pytanie, czy obowiązujące przepisy prawa zapewniają prawidłowe funkcjonowanie rynku finansowego. W świetle opisanych przez Pana Senatora okoliczności faktycznych uzasadnione jest przy tym stwierdzenie, że zasadniczą przyczyną wystąpienia szkodliwych praktyk opisanych w piśmie Pana Senatora nie były nieprawidłowości o charakterze systemowym, związane z działalnością podmiotów udzielających pożyczek pieniężnych, lecz działalność przestępcza podjęta w celu wyłudzenia i sprzeniewierzenia środków pieniężnych. W ocenie UKNF podmiotami pokrzywdzonymi opisaną działalnością przestępczą są zarówno osoby, których danymi posłużono się przy zaciąganiu pożyczek pieniężnych, jak też przedsiębiorstwa zajmujące się udzielaniem pożyczek pieniężnych.

Odpowiadając na pytania Pana Senatora pragnę przedstawić następujące wyjaśnienia związane z reżimem prawnym funkcjonowania przedsiębiorstw, których przedmiot działalności obejmuje udzielanie pożyczek pieniężnych.

Art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2017 r., poz. 819 ze zm., dalej: „ustawa o kredycie konsumenckim”) stanowi, iż „Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi” (konsument w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny). Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności, m. in., umowę pożyczki oraz umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego.

Z wyżej wskazanych przepisów wynika, iż podmioty opisane w oświadczeniu Pana Senatora mogły działać na podstawie ustawy o kredycie konsumenckim (zakładając, że kwota udzielanych pożyczek nie przekraczała 255 550 zł), a co za tym idzie, musiały przestrzegać jej przepisów.

Zawieranie umowy o kredyt konsumencki na odległość¹ reguluje art. 15 ustawy o kredycie konsumenckim, który wskazuje, iż w przypadku takich umów obowiązki kredytodawcy opisane w art. 13 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim mogą zostać zrealizowane niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt konsumencki, poprzez przekazanie formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego. W świetle obowiązujących od 2011 roku przepisów nie zachodzi zatem przeszkoda w zawieraniu umów o kredyt konsumencki na odległość, tj. bez osobistego stawiennictwa konsumenta w placówce kredytodawcy. Innymi słowy, z przedstawionego w oświadczeniu Pana Senatora stanu faktycznego nie sposób wywnioskować, aby kredytodawcy postępowali wbrew przepisom ustawy o kredycie konsumenckim. Zaznaczyć jednak należy, iż dopiero wnikliwa analiza dokumentów związanych z opisaną sytuacją pozwoliłaby ustalić zgodność zachowań kredytodawców z przepisami prawa.

Pragnę również poinformować, iż w myśl art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim kredytodawca zobowiązany jest przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki dokonać oceny zdolności kredytowej konsumenta (art. 9 ust. 1). Jednakże ocena taka dokonana być może zarówno na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta, jak również na podstawie informacji pozyskanych z odpowiednich baz danych lub zbiorów danych kredytodawcy (art. 9 ust. 2). Z powyższego wynika, iż kredytodawca może skontaktować się z konsumentem przed udzieleniem kredytu konsumenckiego, jednakże nie musi tego robić, gdyż może oprzeć się na innych źródłach poświadczających dochody konsumenta.

Zgodnie z art. 5 pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim – kredytodawcą, o którym mowa w art. 3 tejże ustawy, jest przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu. Z kolei art. 5 pkt 2a ustawy o kredycie konsumenckim stanowi, iż instytucją pożyczkową jest kredytodawca inny niż: a) bank krajowy, bank zagraniczny, oddział banku zagranicznego, instytucja kredytowa lub oddział instytucji kredytowej w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128, z późn. zm.), b) spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa, c) podmiot, którego działalność polega na udzielaniu kredytów konsumenckich w postaci odroczenia zapłaty ceny lub wynagrodzenia za zakup oferowanych przez niego towarów i usług.

Art. 59a ustawy o kredycie konsumenckim precyzuje, iż instytucja pożyczkowa może prowadzić działalność wyłącznie w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółki akcyjnej. Minimalny kapitał zakładowy powinien wynosić 200 000 zł i może być pokryty wyłącznie wkładem pieniężnym. Środki na pokrycie tego kapitału nie mogą pochodzić z kredytu, pożyczki, emisji obligacji lub ze źródeł nieudokumentowanych.

Od dnia 22 lipca 2017 r. obowiązuje art. 59aa ustawy o kredycie konsumenckim, który wskazuje, iż instytucja pożyczkowa może podjąć wykonywanie działalności po uzyskaniu wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych (prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego). Przywołany przepis dodany został do ustawy o kredycie konsumenckim przez art. 82 pkt 20 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. z 2017 r. poz. 819), zmieniającej ustawę

¹ Umowa o kredyt konsumencki zawierana na odległość – umowa o kredyt konsumencki zawierana z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, o której mowa w *ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1225) – art. 5 pkt 13 ustawy o kredycie konsumenckim.

o kredycie konsumenckim z dniem 22 lipca 2017 r. (ustawa o kredycie hipotecznym ogłoszona została w dniu 21 kwietnia 2017 r. Zgodnie z art. 94 weszła ona w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia tj. 22 lipca 2017 r.). Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy o kredycie hipotecznym, podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 22 lipca 2017 r.) działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego mogą kontynuować tę działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez spełnienia wymogu (...) wpisu do rejestru pośredników kredytowych, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy – tj. do dnia 22 stycznia 2018 r.

Mając na względzie powyższe wskazać należy, iż w 2013 r. i dalszym okresie, obejmującym również chwilę obecną, podmioty wymienione w piśmie Pana Senatora, takie jak: Vivus Finance Sp. z o.o., Nel Credit Sp. z o.o., Takto Sp. z o.o., Regita Sp. z o.o., Payday Loans Sp. z o.o. SKA, nie były objęte obowiązkiem dokonania wpisu do rejestru pośredników kredytowych prowadzonym przez Komisję Nadzoru Finansowego. Jakkolwiek zaś Ferratum Bank Limited oraz Meritum Bank ISB SA podlegały nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego, to na podstawie przedstawionego stanu faktycznego wydaje się, iż nie działały z naruszeniem przepisów ustawy o kredycie konsumenckim.

W nawiązaniu do oszukańczych praktyk opisanych w piśmie Pana Senatora zwracam się również z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji, czy według wiedzy Pana Senatora były one przedmiotem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa kierowanego do organów ścigania. W przypadku ustalenia, iż organy ścigania nie otrzymały informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, informacje te zostaną przekazane do Prokuratury przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

Odnosnie opisanych przez Pana Senatora nieprawidłowych praktyk podejmowanych przez firmy pożyczkowe w procesie egzekucji należności, uprzejmie informuję, iż informacje w powyższym zakresie przekazane zostaną niezwłocznie Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z poważaniem

Z up. PRZEWODNICZĄCEGO
Komisji Nadzoru Finansowego

Andrzej Diakonow